

KULTURUTSKOTTETS BETÄNKANDE 10/2004 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av universitetslagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 24 februari 2004 en proposition med förslag till lag om ändring av universitetslagen (RP 10/2004 rd) till kulturutskottet för beredning.

Motion

I samband med propositionen har utskottet behandlat

- en lagmotion med förslag till lag om ändring av universitetslagen (LM 20/2004 rd — Maija Rask /sd m.fl.). Motionen remitterades till utskottet den 10 mars 2004.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandet (GrUU 19/2004 rd) ingår som bilaga till betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överdirektör Arvo Jäppinen, undervisningsministeriet
- justitiekansler Paavo Nikula
- biträdande budgetchef Hannu Mäkinen och budgetråd Vesa Jatkola, finansministeriet
- konsultativt vetenskapsråd Hedvig Mikkolanniemi, Finlands Akademi
- ordförande Heikki Suomalainen, vuxenutbildningsrådet

- kansler Kari Raivio, rektor Ilkka Niiniluoto, professor Jukka Meurman och professor Mikko Salaspuro, Helsingfors universitet
- rektor Gustav Björkstrand, Åbo Akademi
- rektor Lauri Lajunen, Uleåborgs universitet
- prorektor Marja Jylhä, Tammerfors universitet
- förvaltningsdirektör Erkki Tuunanen, Jyväskylä universitet
- rektor Perttu Vartiainen, Joensuu universitet
- professor Mikko Viitasalo, Försvarshögskolan
- generalsekreterare Sanna Kaisa Spoof, Universitetscentrum i Lahtis
- vice ordförande, rektor Ilkka Niiniluoto, Finlands Universitetsrektorers råd
- ordförande, rektor Tapio Varmola, Rådet för yrkeshögskolornas rektorer ARENE rf
- utbildnings- och arbetskraftspolitisk sekreterare Heikki Liede, Akava rf
- professor Eira Korpinen, professor Ilkka Ruostetsaari och professor Tapio Varis, Progressiva vetenskapsförbundet rf
- ombudsman, doktor i samhällsvetenskaper Minna Suutari, Servicearbetsgivarna
- verksamhetsledare Jorma Virkkala, Professorsförbundet
- utbildningssekreterare Mervi Tolonen, Fackorganisationen för högutbildade inom socialbranschen Talentia rf
- specialmedarbetare Riitta-Liisa Reiterä, Finlands Kommunförbund
- utbildningspolitisk sekreterare Aleksi Henttonen, Finlands studentkårers förbund FSS

KuUB 10/2004 rd — RP 10/2004 rd

- direktör Kari Purhonen, Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund
- verksamhetsledare Klaus Sundbäck, Forskarförbundet
- ordförande Markku Markkula, Universitetens vuxenutbildningsnätverk
- professor Olli Mäenpää.

Skriftliga utlåtanden om propositionen har inkommit från

- försvarsministeriet
- Åbo universitet
- Åbo universitet, institutionen för lärarutbildning i Raumo
- Kuopio universitet
- Vasa universitet
- Lapplands universitet
- Tekniska högskolan
- Tammerfors tekniska universitet

- Villmanstrands tekniska universitet
- Helsingfors handelshögskola
- Åbo handelshögskola
- Sibelius-Akademien
- Konstindustriella högskolan
- Bildkonstakademien
- Teaterhögskolan
- rådet för utvärdering av högskolorna
- Försvarshögskolan
- Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liitto SOOL ry
- Tjänstemannacentralorganisationen FTFC

Skriftligt utlåtande om motionen har inkommit från

- Finlands universitetsrektorers råd

PROPOSITIONEN OCH MOTIONEN

Propositionen

Regeringen föreslår att universitetslagen ändras så att vissa bestämmelser som gäller universitetens uppgifter och förvaltning preciseras samt att det sker en övergång till en examensstruktur som följer tvåstegsmodellen.

Lagen ska enligt förslaget ha en bestämmelse enligt vilken universiteten ska fullgöra sina uppgifter i samverkan med det övriga samhället samt främja forskningsresultatens och den konstnärliga verksamhetens samhälleliga genomslagskraft.

Enligt den gällande lagen kan högst en tredjedel av medlemmarna i universitetets styrelse utses bland personer som inte hör till universitetets personal eller studerande. Det föreslås att bestämmelsen ändras så att minst en utomstående person alltid ska utses till medlem i styrelsen. Maximiantalet ändras inte. Valet av rektor ska enligt förslaget överföras från universitetets valkollegium till styrelsen.

För förnyande av examensstrukturen föreslås att universitetslagens bestämmelser om under-

visning och studerande ändras samt att vissa bestämmelser om undervisning och studerande som för närvarande ingår i universitetsförordningen flyttas till universitetslagen. Enligt propositionen ska lägre högskoleexamen eller en utbildning på motsvarande nivå utgöra grunden för utbildning som leder till högre högskoleexamen, om det inte genom förordning av statsrådet föreskrivs att grunden för utbildningen är gymnasiestudier eller annan utbildning på motsvarande nivå.

Enligt förslaget ska universitetet kunna bestämman om att också något annat språk än finska eller svenska kan användas som examensspråk enligt vad som närmare bestäms genom förordning av statsrådet.

Universitetslagens bestämmelse om antagningsgrunder ska enligt förslaget preciseras så att de sökande kan delas in i olika grupper på grundval av olika utbildningsbakgrund eller av någon annan därmed jämförbar grundad anledning. I så fall ska likvärdiga antagningsgrunder tillämpas på sökande som hör till samma grupp.

Lagmotionen

I lagmotion LM 20/2004 rd föreslås det att bestämmelsen om att kanslern vid Helsingfors uni-

versitet har rätt att närvara och yttra sig i statsrådet när ärenden som gäller Helsingfors universitet behandlas ska utgå ur universitetslagen.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN**Allmän motivering**

Regeringen föreslår en övergång till en tvåstegsmodell i grundexamenstrukturen från och med höstterminen 2005 och en precisering av bestämmelserna om universitetens uppgifter och förvaltning. Utskottet finner förslagen nödvändiga och motiverade. Därför tillstyrker utskottet lagförslaget i propositionen men med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Universiteten har fått mångsidigare och mer omfattande uppgifter, samtidigt som kraven på verksamhetsmiljön ökat. Propositionen bidrar till de finländska universitetens möjligheter att svara mot framtida krav i spetsen för den högsta utbildningen, vetenskapliga forskningen och konstnärliga verksamheten. Innovationssystemet kräver en allt mer dynamisk handlingsförmåga och beredskap att agera flexibelt inom ramen för flerpartsnätverk som genererar kunskaper och utnyttjar innovationer. Vi måste se till att våra universitet är dynamiska bildningsuniversitet. Å ena sidan kräver förändringarna snabb reaktionsförmåga och konkurrenskraft, å andra sidan måste universiteten vara grunden för den nationella bildningen och centrala kulturinstitutioner.

Universitetens uppgifter

Regeringen vill stärka universitetens samhällsroll och föreslår i detta syfte att universiteten ska ha en tydligare växelverkan med samhället i övrigt och främja forskningsresultatens och den konstnärliga verksamhetens genomslag i samhället. Utskottet betonar att universitetens grundläggande uppgifter alljämt består av vetenskaplig forskning, konstnärlig verksamhet och den tillhörande högsta utbildningen samt vidare av att ge studenterna färdigheter att tjäna fosterlandet och samhället. I lagförslaget nämns

samhällelig växelverkan och ökad genomslagskraft i samhället för forskningsresultat; dessa utgör en integrerad del av de grundläggande uppgifterna och ingen separat tilläggsuppgift. Den föreslagna s.k. tredje uppgiften för universiteten motsvarar redan nu till stor del universitetens praxis. Utskottet betonar att beaktande av det kringliggande samhället inte enbart inbegriper regional utveckling och samarbete med näringslivet, utan att det på ett övergripande sätt täcker in växelverkan med hela det kringliggande samhället.

Vuxenutbildningen fyller en viktig funktion när det gäller att förverkliga den växelverkan som nu tas in i universitetslagen. Fortbildningen vid universiteten intar en central ställning när det gäller att förnya arbetslivet och dess arbetsprocesser och därmed också när det gäller att utveckla arbetslivets konkurrenskraft och generera nya arbetstillfällen. Vuxenutbildningen har etablerat sin ställning på universiteten, och därför har det under sakkunnigutfrågningen föreslagits att denna uppgift ska skrivas in i lagen. Utskottet anser att detta bör utredas samtidigt som andra ändringar av universitetslagen övervägs. Samtidigt måste också de ekonomiska verkningarna av ett sådant tillägg till universitetslagen utredas. Utskottet föreslår ett uttalande i frågan (*Utskottets förslag till uttalande 1*).

Utskottet betonar också att universitetscentrumen på sina hemorter bidrar stort till fullgörandet av den växelverkan som nu skrivs in i lagen.

Examenstrukturen

Regeringen föreslår en tvåstegsmodell för examenstrukturen och en uppmjukning som gäller examensspråken. Dessa förslag är en del av den s.k. Bolognaprocessen, som universiteten nu

kraftigt främjar. Utskottet anser att förslaget gör examensstrukturen mer smidig. Regeringen har bedömt att kombinerad av studier på olika områden och byte av utbildningsområde kan ske mer flexibelt, om examenssystemet bygger på fristående lägre och högre högskoleexamina. Sådana tvärvetenskapliga examina skulle producera nytt kunnande för arbetslivets behov. I ljuset av internationella jämförelser verkar det också som om en examensstruktur i två steg skulle förkorta studietiderna, vilket är en allmän strävan i Finland.

Övrigt

Ekonomisk autonomi. Sakkunnigutfrågningen lyfte fram frågan om universitetens ekonomiska autonomi. Universiteten vill vara ekonomiskt självständiga. Enligt inhämtad utredning kan universiteten inte ges sådan ekonomisk autonomi på grund av budgetansvar och för att staten måste ha ett tillräckligt styrinstrument när det gäller att bestämma inriktningen på utbildningspolitiken. Universitetens ekonomiska manöverutrymme behöver ändå ökas, och denna fråga måste utredas inom ramen för det nuvarande budgetförslaget. Riksdagen måste föreläggas de nödvändiga ändringsförslagen så snart som möjligt, anser utskottet.

Examensförordningen. Utskottet påpekar att socialt arbete är ett separat forsknings- och undervisningsområde på universitetet och att det meddelas utbildning som leder till magisterexamen på det området. Det är viktigt med enhetlighet och konsekvens inom ett område. Magistersutbildningen i socialt arbete är den enda högre högskoleexamen på området som innefattar helhetskunnande. Det är enligt utskottet viktigt att undervisningsministeriet utreder vilken nivå som är mest lämplig för reglering av utbildningen i socialt arbete. Samtidigt måste det utredas om klassificeringen av utbildningsområdet för universitetsutbildningen i socialt arbete behöver ändras.

Utskottet noterar att Försvarshögskolan hör till försvarsministeriets förvaltningsområde och att bestämmelserna om den finns i lagstiftning-

en om försvarsmakten och Försvarshögskolan. Enligt förordningen om högskolornas examenssystem (464/1998) är officersutbildning som avlagts enligt förordningen om Försvarshögskolan och officersutbildning som avlagts enligt förordningen om militära undervisningsanstalter och examina som avläggs vid dem högre högskoleexamen. Officersexamen som avlagts vid kadettskolan, sjökrigsskolan och flygkrigsskolan motsvarar en lägre högskoleexamen. Generalstabs-officersexamen och doktorsexamen i militärvetenskaper är påbyggnadsexamina. Utskottet föreslår ett uttalande om examina vid Försvarshögskolan (*Utskottets förslag till uttalande 2*).

Detaljmotivering

4 §. Utskottet påpekar att enligt de senaste utredningarna är över 30 procent av högskolestuderandena över 30 år. Därför är det lämpligt att ersätta ordet "ungdomen" i 1 mom. med "de studerande", menar utskottet

7 §. Enligt propositionen är grunden för den utbildning som leder till högre högskoleexamen, en lägre högskoleexamen eller någon annan utbildning på motsvarande nivå, om det inte föreskrivs genom förordning av statsrådet att grunden för utbildningen är gymnasiestudier eller annan utbildning på motsvarande nivå. Enligt motiven ska de studerande i regel först avlägga lägre högskoleexamen eller ha en utbildning på motsvarande nivå innan de avlägger högre högskoleexamen. Utskottet anser att denna regel med nödvändighet måste tillämpas flexibelt i den meningen att universitetet får tillåta att en studerande fullgör studier som ingår i en högre högskoleexamen innan han eller hon avlagt lägre högskoleexamen, om detta är ändamålsenligt med tanke på studierna. Utskottet föreslår en ändring i detta syfte.

Det är meningen att universiteten på det medicinska området får ordna utbildning som leder till högre högskoleexamen så att utbildningen inte innefattar någon lägre högskoleexamen. Enligt uppgift skulle en tvåstegsmodell medföra många problem även på det odontologiska områ-

det. Därför är det enligt utskottet nödvändigt att även inom detta område behålla möjligheten till en enstegsmodell inom examenssystemet.

Grundlagsutskottet har uppmärksammat paragrafens normgivningsbemyndiganden. Kulturutskottet påpekar att universitetslagen och de förordningar på lägre nivå som utfärdats med stöd av den huvudsakligen kommit till när de tidigare grundlagarna fortfarande gällde. Därför är det nödvändigt att undervisningsministeriet ser över hela universitetslagstiftningens grundlagsenlighet och lämnar riksdagen en proposition i ärendet med det snaraste.

13 §. Regeringen föreslår att rektorn ska väljas av universitetets styrelse. Enligt motiven är avsikten att göra valet av rektor smidigare och lättare. Det sägs i propositionen att rektorn förväntas kunna leda en stor statlig inrättning och i ökande grad också kunna sköta uppgifter som liknar en företagsledares uppgifter. Rektorn är också ordförande för universitetets styrelse. Det framkom emellertid tydligt under sakkunnigutfrågningen att en sådan ändring i själva verket skulle försämra förutsättningarna att leda ett universitet. Rektorn är visserligen ordförande för styrelsen, men han eller hon har också s.k. allmän befogenhet, vilket innebär att rektorn har beslutsrätt i alla ärenden som inte uttryckligen ska beslutas av något annat förvaltningsorgan. Rektorn måste därför ha brett stöd och förtroende inom universitetsgemenskapen. Dessutom är universiteten statens räkenskapsverk, och de har således inte sådan ekonomisk självständighet eller sådan verksamhet som eftersträvar vinst att dessa skulle räcka till för att i fråga om verksamheten likställa universiteten med företag på det sätt som regeringen gör i propositionen. Universiteten är resultatstyrda sakkunnigorganisationer på undervisningsministeriets förvaltningsområde och ett nära samarbete mellan lärarna, de studerande och den övriga personalen kan anses vara kännetecknande för deras verksamhet. Därför anser utskottet att den verkställande direktörsmodell som regeringen föreslår för ledning av universiteten och det åtföljande sättet att välja rektor inte är någon lyckad lösning.

Det nuvarande systemet där valkollegiet väljer rektor har enligt uppgift fungerat synnerligen väl. Det är viktigt för verksamheten vid en organisation av det slag som universiteten representerar att rektorn också är uppskattad för sina akademiska meriter och att universitetsgemenskapen i så stor utsträckning som möjligt deltar i valet av rektor. Utskottet föreslår därför att valkollegiet även i fortsättningen ska välja rektor.

Det föreslås att den som väljs till rektor ska ha i praktiken visad ledarförmåga. Detta är motiverat, men utskottet anser att det minsta man kan kräva är att den som utses har god ledarförmåga. Utskottet föreslår därför en precisering av behörighetskraven.

18 §. Enligt 3 mom. kan universiteten dela in de som söker in till en utbildning i grupper även på andra grunder än utbildningsbakgrund. Grundlagsutskottet har påpekat att lagförslaget på denna punkt lämnar så mycket rum för tolkning att det inte ens med åberopande av 16 § 2 mom. i grundlagen kan fås att gå ihop med kraven till följd av 6 § i grundlagen. Därför bör passusen strykas i 18 § 3 mom. för att lagförslaget ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Utskottet föreslår att 3 mom. ändras i enlighet med detta.

18 c §. Enligt 2 mom. mister en studerande sin studierätt om han eller hon inte har anmält sig på det sätt som bestäms i 1 mom. i samma paragraf. Grundlagsutskottet anser att bestämmelsen bör ses över så att den bättre svarar mot proportionalitetskravet. Kulturutskottet noterar att denna bestämmelse hittills stått i en förordning. Enligt uppgift får den studerande alltid tillbaks sin studierätt. Utskottet betonar ändå att universiteten ska likabehandla alla studerande. Undervisningsministeriet måste följa hur bestämmelsen fungerar och vid behov vidta åtgärder för att avhjälpa missförhållanden.

Lagmotionen

Utskottet har i samband med ändringarna av universitetslagen behandlat en lagmotion där det föreslås att bestämmelsen om kanslern vid Hel-

singfors universitets närvarorätt i statsrådet upphävs. Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande konstaterat följande om grundlagsenligheten: "Genom den nya grundlagen upphävdes specialbestämmelsen om Helsingfors universitets självstyrelse och togs in en allmän bestämmelse om universitetens självstyrelse (RP 1/1998 rd, s. 178/I). Alla universitet har därmed en grundlagsfäst självstyrelse. Följaktligen bygger bestämmelsen om ett universitets kanslers särställning i statsrådets allmänna sammanträde på föråldrade grunder. Det finns alltså inga konstitutionella hinder för att upphäva bestämmelsen i enlighet med lagmotionen."

Det föreligger således ut konstitutionell synvinkel inga hinder för att godkänna lagmotionen. Ärendet bör dock beredas av regeringen,

och därför föreslår kulturutskottet att motionen ska avvisas i samband med behandlingen av det föreliggande förslaget till ändring av universitetslagen. Däremot bör frågan utredas. (*Utskottets förslag till uttalande 3*).

Förslag till beslut

På grundval av det ovan sagda föreslår kulturutskottet

att lagförslaget godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag),

att lagmotion LM 20/2004 rd förkastas och

att tre uttalanden godkänns (Utskottets förslag till uttalanden).

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring av universitetslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i universitetslagen av den 27 juni 1997 (645/1997) 4 § 1 mom., 7 och 9 §, 12 § 3 mom., 13 § 2 mom. och 18 §, av dessa lagrum 18 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1059/1998, samt *fogas* till lagen nya 18 a—c § som följer:

4 §

Uppgifter

Universiteten har till uppgift att främja den fria forskningen och den vetenskapliga och konstnärliga bildningen, att meddela på forskning grundad högsta undervisning och att fostra *de studerande* till att tjäna fosterlandet och mänskligheten. Universiteten skall fullgöra sina uppgifter i samverkan med det övriga samhället och främja forskningsresultatens och den konstnärliga verksamhetens genomslagskraft i samhället.

7 §

Examina och övrig utbildning

(1 mom. som i RP)

Grunden för den utbildning som leder till lägre högskoleexamen är gymnasiestudier eller annan utbildning på motsvarande nivå. Grunden för den utbildning som leder till högre högskoleexamen är lägre högskoleexamen eller annan utbildning på motsvarande nivå, om det inte föreskrivs genom förordning av statsrådet att grunden för utbildningen är gymnasiestudier eller annan utbildning på motsvarande nivå *eller om inte universitetet beslutar något annat*. Grunden för

den vetenskapliga, konstnärliga och yrkesinriktade påbyggnadsutbildningen är högre högskoleexamen eller annan utbildning på motsvarande nivå.

(3 mom. som i RP)

9 och 12 §
(Som i RP)

13 §

Rektor och prorektor

Rektor väljs för fem år i sänder. Rektor väljs av universitetets *valkollegium*. Den som väljs till rektor skall ha avlagt doktorsexamen eller vara utnämnd till en professorstjänst vid något universitet och ha i praktiken visad *god* ledarförmåga. Till rektor för Bildkonstakademin, Sibelius-Akademien, Konstindustriella högskolan och Teaterhögskolan kan dock även väljas en person som är utnämnd till en tjänst som biträdande professor, överassistent eller lektor.

18 §

Antagning av studerande

(1 och 2 mom. som i RP)

Universitetet beslutar om grunderna för antagning av studerande. När universitetet på grund av begränsning av antalet studerande inte kan anta alla sökande till en utbildning, skall likvärdiga antagningsgrunder tillämpas på de sökande. De sökande kan på grundval av olika utbildningsbakgrund (*utesl.*) indelas i grupper vid antagningen. Likvärdiga antagningsgrunder skall då tillämpas på de sökande i en grupp. Avvikelse från de likvärdiga antagningsgrunderna kan i begränsad utsträckning göras för att utbildningsbehovet hos någon språkgrupp skall kunna tillgodoses.

(4 mom. som i RP)

18 a—18 c §
(Som i RP)

Ikraftträdandebestämmelse
(Som i RP)

Utskottets förslag till uttalanden

1. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder möjligheten att vuxenutbildningen ska skrivas in som en uppgift i universitetslagen och att de ekonomiska verkningarna av tillägget samtidigt utreds.
2. Riksdagen förutsätter att beredningen av de förordningar som följer av ändringen av universitetslagen sker så att

examina som avläggs vid Försvarshögskolan kan jämföras med andra lägre och högre högskoleexamina samt påbyggnadsexamina.

3. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder om det alltjämt är motiverat att kanslern vid Helsingfors universitet har rätt att närvara i statsrådets sammanträde.

KuUB 10/2004 rd — RP 10/2004 rd

Helsingfors den 9 juni 2004

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Kaarina Dromberg /saml
vordf. Säde Tahvanainen /sd
medl. Esko Ahonen /cent
Sinikka Hurskainen /sd
Tuomo Hänninen /cent
Jyrki Katainen /saml (delvis)
Rauno Kettunen /cent
Minna Lintonen /sd
Mikaela Nylander /sv
Seppo Särkiniemi /cent

Jutta Urpilainen /sd
Raija Vahasalo /saml
Unto Valpas /vänst (delvis)
ers. Hanna-Leena Hemming /saml (delvis)
Marjukka Karttunen /saml (delvis)
Irina Krohn /gröna (delvis)
Lauri Oinonen /cent (delvis)
Minna Sirnö /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Marjo Hakkila.

RESERVATION 1

Motivering*Vuxenutbildning på universitetsnivå*

Vuxenutbildning på universitetsnivå tjänar som en kanal för överföring av vetenskapligt kunnande och innovationer till företag och organisationer inom den offentliga förvaltningen samt deras personal. Speciellt viktig är den roll som universitetens fortbildning har som förnyare av arbetslivet och arbetsprocesserna. Detta i sin tur utvecklar arbetslivets konkurrenskraft och skapar nya arbetstillfällen.

Enligt 4 § i lagförslaget bör universiteten fullgöra sina uppgifter i samverkan med det övriga samhället samt främja forskningsresultatens och den konstnärliga verksamhetens genomslagskraft i samhället. Vuxenutbildning på universitetsnivå har redan under många decennier präglats av samarbete och spridning av forskningskunskap ut i samhället. Utskottet har tidigare framhåvt att också de riktlinjer som den parlamentariska arbetsgruppen för vuxenutbildning har framlagt i sin promemoria bör genomföras.

Universitetens roll som vuxenutbildare bör ytterligare klargöras så att de mål som presenteras i lagförslagets motiveringar och utskottets tidigare överväganden uppfylls.

Universitetens ekonomiska autonomi

Helsingfors universitet och Åbo Akademi har möjlighet att ta emot donationer, upprätthålla fonder samt agera som juridisk person i dessa ärenden. Alla universitet bör ges dessa rättigheter. De inkomster som fås av utnyttjande av innovationer, samt eventuella donations- eller andra medel som universiteten får, bör kunna läggas utanför statsbudgeten, så att inkomsterna på ett flexibelt sätt kan användas för främjande av universitetens verksamhet. Användningen av medlen skulle därmed begränsas till universitetsforskning och utvecklande av undervisning. När universitetens ekonomiska autonomi ökar, ökar också möjligheterna att kommersialisera forskningsresultaten samt att förbättra och effektivisera universitetens internationella verksamhet.

Förslaget

Med stöd av det ovan anförda föreslår vi

*att lagförslaget i betänkandet godkänns med följande ändringar (**Reservations ändringsförslag**) och*

*att ett uttalande godkänns (**Reservations förslag till uttalande**)*

Reservationens ändringsförslag**Lag****on ändring av universitetslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i universitetslagen av den 27 juni 1997 (645/1997) 4 § 1 mom., 7 och 9 §, 12 § 3 mom., 13 § 2 mom. och 18 §, av dessa lagrum 18 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1059/1998, samt

KuUB 10/2004 rd — RP 10/2004 rd

fogas till 4 § ett nytt 2 mom., varvid de nuvarande 2—4 mom. blir 3—5 mom., samt till lagen nya 18 a—c § som följer:

4 §

Uppgifter

(1 mom. som i KuUB)

— — — — —
Utöver grund- och fortbildning hör också vuxenutbildning till universitetens uppgifter.

7, 9, 12, 13, 18, 18 a—18 c §
(Som i KuUB)

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i KuUB)

Reservationens förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen utan dröjsmål vidtar behövliga lagstift-

ningsåtgärder för att öka universitetens ekonomiska autonomi.

Helsingfors den 9 juni 2004

Raija Vahasalo /saml
Kaarina Dromberg /saml
Marjukka Karttunen /saml

RESERVATION 2

Motivering*Helsingfors universitetskanslers ställning*

Universitetens verksamhet har en lång historia bakom sig, som också styr deras framtida verksamhet. Också kanslerinstitutionens rötter går långt tillbaka i historien, eftersom den härstammar från 1640-talet. Helsingfors universitetskanslers närvaro- och yttranderätt vid statsrådets sessioner i samband med behandlingen av ärenden som gäller universitet bygger på den autonoma ställning som tryggats universitet genom grundlagen och som sedermera fastställts för alla universitet.

Universitetsfrågor berör vanligtvis samtliga universitet och därmed har Helsingfors universitetskansler möjlighet att föra fram alla universitets talan. Denna närvaro- och yttranderätt är således mycket viktig för landets alla universitet och den bör inte avskaffas. Eftersom universiteten i allt större grad i den nya universitetslagen behandlas som en enda helhet, kan kanslern ännu bättre bevaka hela universitetsväsendets intressen.

I lagmotionens motiveringar hänvisas till att kanslern vid Helsingfors universitet eventuellt

är jävig när han tar ställning till författningsförslag både under remiss på universitet och vid föredragning i statsrådet. Utifrån förvaltningslagen bör det konstateras att dess bestämmelser gäller endast behandlingen av förvaltningsärenden men inte själva lagstiftningsförfarandet, som behandlingen av lag- och förordningsförslag vid statsrådet kan anses motsvara. Därmed är kanslern varken beslutsfattare eller föredragande i statsrådet.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande ansett att kanslers närvaro- och yttranderätt i statsrådet inte strider mot grundlagen. Också Finlands universitetsrektorers råd har i sitt utlåtande gett sitt enhälliga stöd till det nuvarande systemet.

Eftersom vi inte kan omfatta synpunkterna i det tredje förslaget till uttalande eller dess motiveringar som förs fram i betänkandet, kan vi inte heller godkänna lagmotion LM 20/2004 rd.

Förslaget

Med stöd av det ovan anförda föreslår vi

att riksdagen inte godkänner det tredje förslaget till uttalande eller dess motiveringar som förs fram i betänkandet.

Helsingfors den 9 juni 2004

Kaarina Dromberg /saml
Minna Sirnö /vänst

Raija Vahasalo /saml
Marjukka Karttunen /saml